B. N. C.
FIRENZE
1051
4

BOECL
1060

4

1051.4

XXX

BOECLI

1051.4

I. N. D. N. J. C.

CLYPEUS REGIUS.

SIVE

Diſsertatio

DE

REGNORUM PRÆSIDIIS ET MUNIMENTIS,

QUAM

In alma ARGENTORATENSI Univerſitate

MODERATORE

Viro Magnifico Nobiliſſimo Ampliſſimo

DN. J. HENR. BOECLERO,

S. CÆSAR. MAJESTATIS, & Eminentiſſimi Electoris MOGUNTINI, Conſiliario, Palatii, Aulæque Cæſareæ Comite, ac HISTORIARUM PROFESSORE ordinario,

SOLENNI Eruditorum EXAMINI ſubjicit

DANIEL de BESCHE,

Suecus, Author.

D. Iunii, horis locoq; ſolitis.

ARGENTORATI,

Literis GEORGII ANDREÆ DOLHOPFFII,

Imprimebat JOHANNES Schütz.

Anno M. DC. LXIIX.

1051. 4

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO PRINCIPI ET DOMINO

DOMINO

CAROLO

SUECORUM, GOTHORUM VANDALORUMQUE

REGI,

MAGNO PRINCIPI FINLANDIÆ,

DVCI

SCANIÆ, ESTHONIÆ, LIVONIÆ, CARELIÆ, BREMÆ, VERDÆ, STETINI-POMERANIÆ, CASSUBIÆ ET VANDALIÆ,

PRINCIPI RVGIAE,

DOMINO

INGRIÆ ET VISMARIÆ:

NEC NON

COMITI PALATINO RHENI,

BAVARIÆ, JULIACI, CLIVIÆ, ET MONTIUM

DVCI,

REGI ET DOMINO

MEO CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME ET POTENTISSIME
REX ET DOMINE,
DOMINE CLEMENTISSIME.

PRæſcripſit ſibi hic libellus titulos Regios, & ad Regem viam affectare non veretur. Utrumque inſtitutum, facinus juvenile & temerarium ne reputetur, in prom-

promptu eſt periculum: ſi, causâ nondum dictâ, cenſura exercenda ſit. Sed abunde me conſolatur REGIS, *cui me totum mancipavi, æquanimitas; & defendit, vitæ, cui nunc operor, conſuetudo. Quos enim Suecia domi foriſque animum jubet ingenuas per artes excolere, illis prima utique negotij tam ſtudioſi lex videtur propoſita, ut in Regno, perſonam civilem geſturi, imo Regi ſuo vivere certi, Regiam ante omnia majeſtatem venerari, Regia decora meditari, omnemque regnandi rationem diſciplinâ complecti annitantur. Ita, qui optimates agnoſcunt dominos, eorum ingenia & artes perdiſcere; qui populum rectorem optant, omne popularis prudentiæ argumen-*

tum noviſſe, ſummam operis & ſtudiorum rationem ponunt. Quidni ergo, ea mihi potiſſimum cognoſcenda putarem, quæ ad Regni & Regum Sueciæ virtutem fortunamque pertinent? At enim indigna ſunt juvenilium curarum rudimenta, quæ Regi offerantur, cujus oculi non niſi egregiis & accuratis doctrinæ ſpectaculis aſſueverunt? Recte hæc mihi objectari tum poterant, ſi ego pagellas iſtas monendo Regi deſtinaſſem. Sed, quando declarandæ in Regem ſuum pietati qualiacunque munuſcula grati cives non prohibentur in Aulam allegare, eaque pars Regiæ virtutis cenſetur, tale obſequii & fidei genus non faſtidiri, nemo mihi queat vitio vertere, quod devotiſſimi

Sac.

Sac. Regiæ Majeſtati animi titulum à Muſis familiaribus mutuatus ſum. Quicquid Tibi, REX CLEMENTISSIME, *vel à natura, vel à fortuna, & arte, magnum divinumq; competit, propoſitum mihi fuiſſe, dum Regium Clypeum venerabar, non poſſum inficiari. Atque adeo, ſi quid vigoris aut ſpiritus potuiſſet capere hic libellus, Tui exempli vigeret & ſpiraret auſpicio. Sed in magnis, etiam defeciſſe, veniam, ſi non gratiam, habet. Rideres, & ingenuæ voluptatis ſenſu exhilarareris*, REX AVGVSTISSIME, *ſi quando conſpiceres, Regium Clypeum in medio poſitum, non niſi virili magnoq; robore tractabilem, puerili manu conatuq; invadi ac portandum depoſci.*

depoſci. Ita, cum Armigeros habeas, quibus nihil dignitate illuſtrius, viribus valentius, orbis novit; non iraſci, ſed oblectari Te poſſe, veri eſt ſimile, ſi rudimenta ſua imperitior ætas, ludendo aut præludendo publicare, & audaculâ ambitione, quod nequit armorum gerendorum explicare officio, facta ad feſtivitatem imitari fabulâ inſtituat. Annue propitio, id eſt Regio vultu, ſpes Europæ, REX CAROLE,

Officioque, levem non averſatus honorem,
Huic Tibi devoto numine dexter ades.

Ita Te DEUS ſoſpitet conſervetque.
Argentorati 21. Maij 1668.

SACRÆ REGIÆ MAIESTATIS TVÆ

ſubiectiſſimus
ſervus
DANIEL de BESCHE.

Beneuolo Lectori

Ioannes Henricus Bœclerus

S. P. D.

QUi in Academiis aliquantum temporis & ſtudii ponere, vel ſuo vel ſuorum conſilio decreuerunt, eiusque rei gratiâ peregre ætatem agunt, illi duplex hoc ſibi negotium dari, præclare ſolent intelligere: tum, vt ea potiſſimum conſectentur, quæ in præcipuo domi vſu ſint habituri; tum, vt id ſe feciſſe quod Patria expectabat, aliquo in ipſa ſuæ induſtriæ officinâ ſpecimine edito publicè teſtentur. Ita enim ſe comparare debent, qui tam nobile inſtitutum ſequuntur, vt Reipublicæ cauſa abeſſe, & rationem illuſtris abſentiæ accuratè reddere voluiſſe videantur. Non deflexit à regia hac laudatorum itinerum viâ, ſtrenua & ad omne laudum decus erecta mens Nobiliſſimi Viri, DANIELIS

CLYPEUS REGIUS.

I.

Jngreſſus in hunc Sermonem. Delectus Argumenti, ex Hieroglyphicis. Scopus ad Hiſtoriam & Sapientiam civilem relatus. Ordo dicendorum.

CLYPEUS REGIUS, huic Diſſertationi, in uſum Academicæ Exercitationis natæ, veluti Index præfigitur. Si quis hoc obſcuriùs fieri putabit, tuebor me exemplis, ex ultima antiquitate, ne noſtro quidem ævo ignotis aut inuſitatis.

II. Sapientiſſimi Veterum, maxima quæque tum ciuilis prudentiæ, tum naturæ myſteria ſolebant *imaginibus, Symbolis, ſacris ſculpturis ſive Hieroglyphicis*, quæ vocantur, complecti.

III. In ipſis *ſacris & verè Divinis monumentis*, non exiguæ nec profanæ ſignificationis Symbola, permulta occurrunt; ſicuti vel ex *ſtructura Templi* & *ſacræ ſupellectilis*, & *habitus ſacerdotalis* (ne alia nunc attingamus) obvium eſt perſpicere.

IV. Ex *Nationibus* huc præter cæteros Ægyptij incubuere; ex *Philoſophorum* generibus, Poëtæ: felicius, infelicius; aptius, ineptius. neque enim ſemper propitiâ Minerva res ſucceſſit. Interpretandi ſtudium attulere *Valerius Pierius*, *Laurentius Pignorius*, *Cauſſinus*, & *commentariorum ſcholiorumque ſcriptores veteres & nuperi*.

V. Ex infinitis ſpeciminibus forte obverſari cœpit oculis meis eruditus & ingenioſus labor, quo tres Poëtarum principes, HOMERUS quidem, ACHILLIS; HESIODUS, HERCULIS; VIRGILIUS, ÆNEÆ CLYPEUM finxerunt & formarunt.

Iliad. Σ. Ἀσπὶς ἡρακλ. Æn. lib. 8.

VI. Alias res agat oportet, qui non animadvertit, plus quàm picturam aut ſimulacri oblectamentum in iſtis tam operoſis deſcriptionibus exhiberi. Si dicendum quod res eſt, *omnis civilis prudentiæ ſumma*, verum tegmen, quo magnarum & publicarum rerum acto-

actores muniuntur, Clypeis iſtis perſcribitur atque deſignatur.

VII. Quare, non obſcurâ ratione, lector, qui ingenium talibus ſcriptis debitum attulerit, hinc fabricabit CLYPEUM REGIUM, id eſt præſidium armorum ac inſtrumentum, non jam Achilli & Æneæ ad militiam, Herculi ad pugnam; ſed REGI, ad muneris & operis Regij fortunam accommodandum.

VIII. Quod ut clarius appareat, repetemus primo; CLYPEI INTER ARMA ÆSTIMATIONEM ET SIGNIFICATIONEM; deinde, CLYPEI, UT REGIUS FIAT, ELABORATIONEM interpretabimur: Tertio, & præcipue, USUM VIRTUTEMQUE REGII CLYPEI, IN PRUDENTIA REGIA contemplabimur.

IX. Atque in his, tum aliæ *hiſtoria Regiæ*, tum præſertim Patriæ ſive Suecicæ nobis lucem, vim & ſpiritum mutuabuntur. Æquum enim eſt, ut ſuæ quisque gentis res geſtas, præ ceteris, ſtudioſius meditetur.

Deum, ut annuat; Lectorem, ut faveat cœptis, rogamus.

II.

Clypei in armis nota prærogatiua. Clypeus Poëtarum à nonnullis ad Magiam naturalem refertur. Artis Heraldicæ in eo ſpecimina. Significatio Regij muneris operiſque in eo præcellit.

IN Armis propugnantibus Clypeus & Galea præcipuam æſtimationem habent, ita, ut ſæpe, cum
Chiflet. ad vindic. Hiſp. lum. Prærogat. 4. conjunguntur, totum hominem militariter armatum referant. Exemplo ſunt, *Trophæa Veterum.* Et ratio non obſcura, ex *legibus* & *moribus*, tum *ludorum* militarium, tum veterum *Certaminum* petitur: quando ſuperioribus ſæculis indecorum habebatur, ictus
Proverb. aliter inferre, aut infra cingulum. Pectus & caput opponebant adverſariis pugnatores, quorum illud Clypeo, hoc Galeâ tegebatur. Sed de Galeâ, nunc non agimus.

II. In *Clypeo* adornando plurimus labor, ſicut in Exemplis Poëtarum ante nominatis apparet. Quare curioſis ingeniis, multa commentandi & divinandi occaſio ſuppetere viſa eſt.

III. Qui-

III. Quidam enim, Homerum, Heſiodum, Maronem, in fabricâ Clypei, MAGIAM NATURALEM ET MYSTERIA OCCULTARUM VIRIUM voluiſſe exprimere, arbitrantur. Itaque variè *mixturam metallorum*, ad altiores virtutes elevandorum; *Characteres*; *fabricandi tempora & artes*, inquiſitum eunt; & ex figmentis ſuis, quandam quaſi diſciplinam & ſapientiam extruunt.

IV. Plus ad veri fidem pollentia afferunt, qui ARTIS HERALDICÆ, ut vocant, ſignatas hinc imagines arceſſunt, exponuntque. Adſunt *Metallorum*, *Auri* præſertim & *Argenti*; *Colorum*; *Symbolorum*, inſignia, diſcrimina, exempla. Neque multa videntur in præceptis & obſervationibus extare, ex quo *Armorum deſcriptio* in artem ivit; quibus non talis *Clypei non-enarrabile textum*, vel ſpecimen, vel rationem & lucem ſuppeditare queat.

V. Iuvaturque hæc opinio perpetuâ illâ ſentiendi loquendique conſuetudine, à vetuſtiſſimis temporibus in propiora propagatâ, de *Armis Heroum*, eorumque ſingulari *origine*, *virtute*, *formâ*: quæ omnia, ad *divinum munus*, aut *Fortunæ beneficium conſiliumque* referre ſolebant; non ſine fabulis quidem; Sub quarum ambage aliquid veri ſignificari, plerumque creditum eſt.

VI. Hoc enim eſt inprimis ad veterum ſapientiam eximium, ut non Heroici modo, Martiique; ſed

Regij præſertim *operis munerisque contextus*, Clypei talis imaginibus, exhibeatur, Omniaque Regni agendi decora tam operoſâ pictura figurentur. VIRTUS præſertim & PRUDENTIA REGIA, expreſſas hic videntur habere figuras. Aut, ſi conciſo genere loquendi utimur, in *Prudentia Regia* ineſt; quicquid pace belloque validum aut decorum eſt.

VII. Ipſe *Virgilius* interpres eſſe poteſt hujus ſententiæ. Cum enim, *imperij regendi pace belloque artes* commendaſſet, & in Romanorum geſtis exempla præcepiſſet; poſtea Clypeo Æneæ eandem *Famam*, eadem *Fata nepotum* inſcribit.

Lib. 6. Æneid.

lib. 8. Æneid.

VIII. *Divinum munus* faciunt talem Clypeum, tum *beneficij*, tum honoris causâ, neque promiſcue, datum. *Admirabile* faciunt & *venerandum*. *Arte varium*, *virtute potentiſſimum*, concinnant. Hinc Æneas

—— Deæ donis & tanto lætus honore
Expleri nequit, atque oculos per ſingula volvit
Miraturque.

Et de Vulcani Cyclopibus præceſſerat:

Ingentem Clypeum informant, unum omnia contra
Tela Latinorum.

IX. Quæ omnia, *Regium* quid ſpirant. Nam & Majeſtas Regum, *à Deo*, cujus vices in terris gerit, deducitur: & virtus Regum actioque, *divinis* viget auſpicijs: & ſucceſſus fructuſque Regij operis, *com-*

munem

munem hominum ſortem excedit. Quare & ſymbola, ac inſignia, quibus hæc denotari & exprimi ſolent, *divinitatem* quandam habere, etiam remotâ ſuperſtitione & nugandi licentiâ, putantur. Iuvat hoc genus ſapientiæ propius & ſingillatim intueri.

III.

Heroum, Regumq; Clypeus eſt, qui à Poëtis deſcribitur. In quo Nativitas & Indoles Regia ſignatur. Educationis & Studiorum Regiorum imagines. Virtutum Regiarum Symbola. Operum Regiorum pignora. Artificij & Fabricæ comparatio & collectio.

HEROES fuerunt, quorum de Clypeo ſermo eſt; id eſt, à divino numine magnis publiciſque rebus gerendis deſtinati: Singularibus & ſupra communem mortalium ſortem dotibus artibuſque inſtructi; vi mentis atque ingenij inuſitatâ eminentes, operum mirabilium patratores; quibus varij ancipiteſque caſus haud raro intercedunt: inter homines reliquos, quodammodo Reges; inter Reges, fatis operi-

operibuſque Regiis maximi clariſſimique regnatores. Eo enim redeunt, quæ de Heroibus, antiqui commentantur.

II. Achilles inter Reges Græciæ non ſupra verum ab excellentiſſimo Poëtarum deprædicatus; ut *in Heroicis.* *Philoſtratus* iudicat: Æneas, præter alia Regia merita, novi & incomparabilis regni conditor, Virgilij præſertim ingenio deſcriptus; nec vanè à ſociis indicatus:

Æne. lib. 1.

Rex erat AEneas nobis, quo juſtior alter
Nec pietate fuit, nec bello major & armis:

Hercules autem, tyrannorum domitor, quicquid ubique monſtri aut ſceleris fuit, virtute animi atque robore dextræ comminuendo, omni Regio faſtigio *Grot. de J. B. lib. 2. cap. 20. n. 10.* ſublimius opus regium perfeciſſe judicatur, quotiens é fabulis veritatem eruere, ſcriptores antiqui & novi ſolent.

III. Retinebit, in gratiam triplicis exempli, hæc diſſertatio noſtra illam viam & rationem, ut pleraque de Clypeo Regio dicenda, referamus ad Originem et Educationem Regiam, tum ad Merita et facta Regia, tam in condendis, quàm in tractandis Regnis.

IV. Licebit nobis, aliter more *Homerico* uti, quàm vulgo ſolebant. Quamvis enim talem Clypeum habuiſſe Achillem, ut Homerus deſcribit, merito neget apud *Philoſtratum* Proteſilaus; quia tamen *in Heroicis.* Poëta jucundiſſimum ac ingenioſiſſimum in eo fabricando

cando argumentum excogitavit, *Vrbeſque & aſtrorum ignes & cæleſtia ſigna, pacis præterea belliqne inſtituta & decora depinxit*; non erit obſcura in fabularum imagine veritas, nec ex commento, doctrina ſapientiæ non eluceſcet.

V. *Divina* ope, & *Parentum curâ, Clypeus accommodatur Heroibus.* Deus eſt nimirum, qui format & armat Heroes; Illuſtribuſque Familiis hanc fortunam adjungit; Ut magnam ex ſe indolem, per ſeriem Heroicæ ſucceſſionis, progenerent, jura gentibus, exempla ſæculis datutam. Gravis eſt, & prudentiæ ſpecimine magnifica *Diodori Siculi* ſententia, cum genus Herculis recenſuiſſet: *Virtus ejus non tantum in actionibus & præclaris facinoribus ſpectari debet, ſed etiam antequam naſceretur, cognoſci prævideriquepotuit.* *lib. 4.*

VI. Mira ſæpe eſt, & quodammodo imperſcrutabilis, Fortunæ Regnorum induſtria, in moliendis machinandiſque matrimoniis, conſervandâ proſapiâ, excitandis incrementis, ſive, ut propius ad rem loquamur, generandis Regibus Heroibus. In Suedicis memoriis, RAGNERUS, patri Hundingo ſucceſſurus, ab injuſta noverca ad jumenta paſcenda ablegatus, omni ſpe regiæ conditionis quaſi fulmine deiicitur. Adverſus extremas calamitates en ſubito adeſt Achilli Thetis, Æneæ Venus, & regnaturi juvenis indolem Regia virgo Suanvita in oculis & ore legit, ex deſperatione ad ſpem Regni excitat; &, ut illæ Diuæ clypeum, ita hæc *Gladium* porrigit; vere Regium; &

Saxo Grammat Hiſt. Dā. lib. 2.
Joh. Magn. Hiſt. Goth. Suenn. lib. 2. c. 15.

mox Regiâ manu vibrandum. Abſint ſuperſtitiones, quanquam illis temporibus valdè familiares. Gladium credamus, conſilium & inſtrumentum excitandæ ad regnum capeſſendum Regiæ indoli opportune ſuggeſtum ſuppeditatumque. *Iohannis Magni noſtri* eximium in hac re judicium eſt. *Non tulere fata*, inquit, *ut Regius ſanguis inter ſervilis conditionis anguſtias obſoleſceret, quem natura aliorum genuerat præſidem & rectorem.*

VII. Qualis illa Indoles in GUSTAVO ERICI DE WASA; quam Johannes Daniæ Rex ex ipſo pueri vultu deprehenſam, vero vaticinio celebravit; *Hic ſi vivet, Vir erit magnus?* vixit: magnus & vir & Rex fuit. Et tantarum rerum fidem generoſa paterni maternique ſanguinis nobilitas in ore, in oculis, conſpicua & præſaga imagine expinxerat.

Loccen. Hiſtor. Suec. lib. 6. p. 200.

> *Quæ propior ſceptris facies, quis dignior aulâ*
> *Vultus erat?*
> Scilicet —— *mens ardua ſemper*
> *A puero, teneriſque & jam fulgebat in annis*
> *Fortunæ majoris honor.*

Claudian.

VIII. In GVSTAVO ADOLPHO adhuc puero, exſplenduit Regiæ virtutis indoles, qualem à condito orbe paucorum cepit ſpiritus. Atque inter rudimenta militiæ, cum incredibili ardore confligendi cum hoſte teneretur, Rex Pater in ſubſidiis eum collocaverat. Lacrymas non tenuit Regius adoleſcens, quod à ſpe confligendi, & virtutis ſuæ exiſti-

exiſtimatione, ſubmotus, & quaſi in tutiorem locum relegatus videretur. Quaſi cum poëta dicere vellet:

Cur annos obicis! pugna cur arguor impar?
AEqualis mihi Pyrrhus erat, cum Pergama ſolus *Claudian.*
Vėrteret, & Patri non degeneraret Achilli.

Quo Parens animadverſo, in primam aciem tranſtulit cupientem, veſtigia magnæ indolis agnoſcens. At cum hoſtis interim à tergo coortus eſſet, rurſus deplorabat ſuam infelicitatem, quod à certamine longius abeſſet. *Quis illa cum cerneret, non jam tum etiam tempeſtatem illam, quæ hoſtes ſuos obruit, prædiceret?* ut hoc oratoris eximij verbis efferamus. *Matth. Bernegger. in laudat. funebri.*

IX. At ne quis à laude apud nos ceſſaret ſexus, quanta in TANTI PARENTIS INCOMPARABILI FILIA CHRISTINA eluxit Indoles? Quis non ipſo aſpectu commotus, cum poëta exclamaſſet:

O quam Te memorem vĭrgo? namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem ſonat. ô Dea certe: *Virgil.*
An Phœbi ſoror, an Nympharum ſanguinis una?

Cæleſtis indoles in tot Heroum Regumque maximorum ſtirpe, etiam fœmineâ, pluſquam viriliter emicuit; & poëticas ambages ad verum revocavit.

X. Et quis hic præterire queat Divinum germen CAROLUM Regem noſtrum? In cujus ore, Parentum Avorumque majeſtas, omne Regium

decus, ſuſpenſæ ab hoc ſpectaculo Patriæ oſtendit promittitque. Faxit Deus, ut

Magnorum ſoboles Regum, genituraque Reges
Vivat, & Arctoum repleat virtutibus orbem.

Pignora habemus, quæ futuri fidem faciunt. Inſtandum eſt votis & pietate precum, ut mox abundè eventus reſpondeat.

XI. Indolem ejuſmodi Heroicam & Regiam, multa ſunt in Clypeo Homerico quæ ſignificant; præter ea, quæ jam diximus. Nam admirabilis illa *metallorum & elementorum commixtio*, contemperatas optime in unius ingenij vim vires opeſque portendit. Et dum *totius mundi*, *omniſque Reipublicæ argumentum*, uno concluditur Clypei ambitu, facile licet intelligere, hanc fabricam non aliis accommodari poſſe, quam ingeniis omnis ſapientiæ & actus civilis capacibus. Quæ *primæ ſortis*, & *divina*, vocari, mos eſt.

XII. Neque in ſingulis tantum Principibus Heroibus, quos certis populis & temporibus Deus, ut conditores, aut ſervatores attribuit, Indoles hactenus deſcripta elucet: Sed integris aliquando *Familijs* fato ſingulari competit. Sunt exempla in oculis, in præcipuis Europæ imperiis. Domi quoque non pauca invenimus. E quibus Inclyta Gens de WASA, rei Suedicæ, verè fatale & incomparabile bonum fuit. Inteſtina Diſcordia, & Tyrannis, beſtiarum, quæ res humanas vaſtant, truculentiſſimæ;

mæ, Sueciam in eo collocaverant ſtatu, quo nihil poteſt eſſe miſerius. Hic vero Deus, maximum illum Heroem GUSTAVUM ERICI, ex captivitate in libertatem; ex libertate, in liberatorem; ex liberatore in Regem, per varios caſus, per mille rerum diſcrimina provexit. Ex hoc ſanguine CAROLUS IX, rebus difficillimis ſuſtinendis; & poſtea, infinitæ gloriæ ac ſecuritati parandæ, GUSTAVUS ADOLPHUS, quem merito Magnum uſurpant, veluti benefica ſidera, enituerunt; ſuffecitque his decoribus tutandis & amplificandis Sereniſſima Regina CHRISTINA: niſi quod animo à conjugali fœdere alieno, metu deficientis *Familiæ tam Heroicæ, tam Suecis auſpicatæ*, ſeptentrionem terruit. Sed unde formido, inde remedium extitit. Demonſtravit enim & fecit ſucceſſorem, ex eadem Familiâ per maternam originem proſatum Heroem, CAROLUM GUSTAVUM, qui inſtauravit Regiæ Fortunam Domus, & avita utrinque merita quibuſdam quaſi pignoribus Patriæ promiſit; imò in FILIO CAROLO exhibuit. Abſolvet, & proprium Sueciæ faciet tantum munus, cœleſte Numen; pluresque Heroes & Reges emittet ex *Familiaris Fortunæ* penetralibus; qui manu ſua, ferre *Clypeum ſeptentrionis propugnatorem* queant.

Suaning. in Christian. II. lib. 2. c. 12. n. 13. Loccen. hiſt. Suec. lib. 6.

XIII. Licet enim, ſi fabulas reſpicimus, quilibet horum Heroum, eas detrectare, & cum Poëta queat dicere,

 non

——— non Mulciber auctor
Claudian. *Mendacis clypei, fabricataque vatibus arma*
Conatus juvêre meos:

Si tamen, quòd ſub fabularum ambage occultari, antiquitas; & explicando repeti, fas eſſe junior ætas credidit, attendimus; non meretur nullam æſtimationem fingentium ratio & auctoritas. Adeo nihil abeſt earum rerum, quas in hoc theatro ſpectari dignum æquumve eſt.

XIV. Ipſa præſertim EDUCATIO HEROICA ET REGIA, eximiè in Clypeo ſæpius nominato ſcribitur. *Cælum* cum ſuis *ſideribus*, *Ignis*, *Aer*, *Oceanus*, *Tellus*, *Natura rerum cum ſuis elementis*, hic conſignantur. Regia eſt enim & Heroica totius univerſi cognitio: in cujus partibus hærent, quæ inferiora ſunt ingenia.

XV. Minerva apud Homerum Diomedi tribuit *ſcientiam*, *Deum & hominem noſcendi*; id eſt, ſi
Euſtath. ad Iliad. Σ. l. v. 128. interpretes Sapientiæ intentos audimus, RERUM DIVINARUM ET HUMANARUM COGNITIONEM. Quam qui conſecutus eſt, ad quandam quaſi ſimilitudinem Dei accedere videtur; Ut Pythagoreorum habet ratio, & modus philoſophandi, cujus aliquod ſpecimen reliquit *Ocellus Lucanus*, *de Natura univerſi.*

XVI. Aſcendendum eſt altius, illis, qui Heroi Clypeum Regium formare cupiunt. Rex imaginem & vi-

& vices gerit regnatoris omnium Dei. Ut imitari velit & poſſit Deum, propius ad hunc lucis & ſapientiæ fontem accedendum eſt. NOTITIA Dei opus eſt Regi uberiore & ſanctiore, quam quæ potuit cadere in ſapientum primos, horumque principem Homerum; aut Heroes gentium, Achillem, Æneam, Herculem. Melius præcipit futuris Regibus, qui teneris auribus inclamat: *Concupiſcentia ſapientiæ deducit ad regnum perpetuum. Si ergo delectamini ſedibus & ſceptris, ò Reges populi, diligite ſapientiam, ut in perpetuum regnetis: diligite lumen ſapientiæ omnes, qui præeſtis populis.* *Sap. 6. v. 21. &c.* Nam ut poſtea additur, *Rex ſapiens, ſtabilimentum populi eſt.* *v. 26.* Nulla *eſt autem religio verior, officioſior, potentior, quàm Deum Principem noſſe, ſcire Deo Principi ſupplicare, qui bonorum omnium ſolus caput & fons eſt.* *Arnob. adv. Gent. lib. 2.* Hic ſolus Regum & Principum, rex & auctor & Princeps & Dux eſt. Multum dixit, neque tamen quantum diceret intellexit *Seneca, Auguſtino* quoque laudatus, quod ante omnes Regibus pronunciandum eſt: *De Civ. Dei lib. 5. c. 8.* *Duc me, ſumme pater, alti dominator Olympi, quocunque placuerit; nulla parendi mora eſt.* Verbo dicam: aurea Clypei Regij pars & præcipuum munimenti robur eſt, RELIGIO, QUÆ RECTE PIEQUE NOVIT ET COLIT DEUM. Non debent à latere Regis diſcedere graves & pii Theologi, qui Regiam diſciplinam probe calleant, & bona fide doceant: ne vel ignorantia, vagandi; vel fucus aut ſuperſtitio, illudendi occaſionem præbere olim queat. Utroque enim modo, ab auxilio Dei, & felicitate regiminis diſceditur.

XVII.

XVII. Eat in Exemplum, è domeſticis adoreis, GUSTAVI MAGNI induſtria; qui, ut omnia *Sancti Bibliorum Codicis* monumenta perdidicerat; ita Regis pietatem & religionem in *Regio Pſalte*, Regia facta, & fata, in *Regum libris*, quique conſimilis argumenti ſunt, admirari & meditari callebat. Optabat etiam,& auſpicio regio incitare & conquirere deſtinaverat, *interpretes illorum Librorum*, ſolidâ prudentia & pietate, quæque his explicandis abeſſe non debet, facundiâ, inſtructos.

Tac. Agr. 4. XVIII. Ex reliqua *ſapientiâ, modum tenuiſſe*, beatum Regij Educatores exiſtimant; quando temporis & aliarum curarum rationes accuratius ſubducendas ſumunt. NATURÆ OBSCURITAS, veteribus dicitur; quæ claritas erit, tum per alia ſubſidia, tum ſi cum opificis cultu conjungatur. quod in animo habuerunt *Theologi Veteres*, in luculentiſſimis de Hexaëmero commentationibus; & exemplo breviore *Lactantius*, *de opificio Dei*, tum ex Junioribus *Arndius*. *lib. 4. veri Chriſtianiſmi:*

XIX. Regum ingenia non abhorrere ab his ſtudiis, vel Alexandri laudata merito munificentia oſtendat, Ariſtotelem in naturis animalium perſpiciendis omni ope impendioque adjuvantis. Quod & noſtro Sæculo Magnæ Britanniæ Rex optimus, CAROLUS I. in conatibus *Harvæi* fovendis, ſingulari cum laude præſtitit. *Plin. hiſt. nat. lib 8. cap. 16. Athenæ. dipnos. lib. 9.*

XX.

XX. Imo in univerſæ naturæ amplitudine indagandâ & explicandâ, Regio auſpicio ſucceſſoris Sereniſſimi CAROLI II. multa cotidie & magna tentari perficique, labores egregiæ Societatis, in hoc eruditionis & ſtudiorum genere, ſubtiliter operoſæ, ſatis ſuperque demonſtrant.

XXI. Interiora naturæ partim conſtituunt, partim explicant, MATHEMATICÆ SCIENTIÆ: neque magnus Phyſicus abſque Matheſi, aut magnus Mathematicus abſque Phyſicâ multum profecerit. Conjunctio igitur utriuſque ſapientiæ, quiddam parit pulcerrimum & admirabile, & regio favore dignum. Qua in re, forte noſtra ætas antiquitatem quodammodo vincit, niſi quod plurima etiam antiquis cognitiora, amiſimus, & ignoramus, vel vix per nubem ſpeculamur. Propoſuit ſibi hanc conjunctionem doctiſſimus *Merſennus in cogitatis Phyſico-Mathematicis:* ubi & candide variorum inventorum utilitatem laudat & explicat. Et jam pridem Galliam præcellere in hunc diem uſque dicas in hoc genere; dum Chriſtianiſſimi Regis auſpicio & incomparabili munificentia, ut omnes aliæ doctrinæ, ita Phyſicæ & Mathematicæ, cotidianis incrementis provehuntur ac extimulantur.

XXII. Magna indoles his ſtudiis attollitur ſupra humiles cogitationes; & eruditur, ad diſcernendas à vera ſapientia inanes & ſine uſu exituque contemplationes ac molitiones. Inſidiari & interdum illudere ſolent Regum opibus, mirabilium promiſſores

nes operum; in Architectura civili & militari, in arte Navigandi & Fabrica Navium, in Metallis eruendis tractandiſque, in unionibus extrahendis, in Opticis, in Tacticis, in Tormentis & ſclopis, in omnibus denique magnarum rerum moliendarum inſtrumentis. Luce ſcientiarum, quas laudavimus, opus eſt, ne decipiant grandiloqui; pro Naturæ & Artis commercio, utriuſque prodigium haud raro venditantes.

XXIII. Ipſa Ars vitæ Civilis, tota & plena exhibetur in Clypeo Homerico; per utriuſque temporis in quæ hominum occupatio tribuitur, negotia, Pacis ad Iliad. Σ. Bellique. Quod ex veteribus, apud *Euſtathium, Demo* ſapientiſſima fœmina, & *Cercyræus quidam Sophiſta* diligenter annotarunt. Et BELLUM quidem *Homerus* ſobrie pinxit, duplicem belli gerendi rationem, *aperto Marte*, vel *ex inſidiis*; *varios* itidem *caſus*, & *multam mortis imaginem*; tum *finem belli* per *excidium* aut *mulctam* indicans. Arma etiam conſilio temperanda, Martis & Minervæ, quaſi *vim* & *conſilium* diceres, ſociatum certaminis regimen oſtendit. In Heroico *Heſiodi* Clypeo, eadem omnia, & præterea amplius exhibentur: *diſcrimen*, bella *ex animi libidine* ſumentium, quos contentionis veſanus amor, quaſi mentis inopes impetu in hoſtem agit; & *æqui Iovis auſpicio* arma induentium; quorum his victoriam, juſtitia cauſæ, illis pavorem cladem que temeritas & iniquitas ſua conciliat: Vices belli ſæpe ante finem ancipites, quando modo pelluntur, qui modo pepulerant. *Lapitharum* & *Centaurorum*, *aprorum* & *leonum* certamina, curio-

ſius,

ſius etiam ſuperadduntur; non niſi ad injuſtos, truces, immanes, feros, rationi parere neſcios bellatores pertinentia.

XXIV. In Clypeo Regio noſtro, nec Martis robur ac vim, ſine Minervæ prudentiâ, extare volumus; nec utriuſque virtutem commendamus, niſi *Themis* accedat tertium numen. Niſi forte poëtam hic audiamus:

nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia. *Juvenal.*

Minervæ certè fabula, eam conſilii copiam ſignat, quæ primam juris habet rationem. Quis enim conſilio auſpicari & tractare bellum dicatur, niſi omnis prudentiæ auſpicium & moderamen in jure belli reponat, juſteque non minus quam fortiter id gerere inſtituat? Regium eſt, nec timere bella, nec provocare.

XXV. Quare prudentiam vere Regiam dixeris, cauſas bellandi juſtificas à ſuaſoriis diſcernere; harum illecebras non magis admittere, quam Hercules blandimenta voluptatis, contra ſapientem diſciplinam virtutis apud *Xenophontem*, admiſit. Hæc, ut opinor, ratio Regiis conſiliis intentos Reges noſtros permovit, *lib. 2. Memorab.* ut publice in Academia Upſalienſi explicari juberent, optimum huius argumenti ſcriptorem *Hugonem Grotium*, qui præclaro opere, *de Iure belli ac Pacis*, omnem à bellis non ſuſcipiendis modo, ſed gerendis quoque finiendisque, ut injuſtitiam, ita temeritatem ſubmovendam ſibi deſumſit.

XXVI. Pacatum Civitatis habitum Clypeus Achillis præclare repræſentat. Hic *Sponſi*, *agricultores*, *meſſores*, *vinitores*, *paſtores*, *Iudices*, in ſuis occupati operibus conſpiciuntur. Et *Indices* quidem, auctoritas & gloria circumſtat: Reliquorum labores innocuæ genius lætitiæ, *muſicâ* & *choreis* ſolatur.

XXVII. Privata videntur, connubii, agriculturæ, reique ruſticæ univerſæ nomina. Sed Regiis curis comprehenſa, publicam æſtimationem aſſumunt; felicitatemque regni non minima parte conſtituunt. Conſcripſit vir doctus *Oeconomica Legalia*. Supereſt labori locus nobilis, ſi quis animo concipiat, & in literas mittat, Oeconomica Regia. Inter Senatores Regis Regnique Sueciæ fuit, qui crebris uſurpabat ſermonibus; Oeconomicam ſcientiam Reipublicæ neceſſariam non ſatis ſtudioſè appeti; & propterea deſtinaverat à Reginâ petere, quo liceret in Univerſitate Ubſalienſi *Profeſſionem Oeconomicam* condere & dotare, cui præficeretur, qui œconomicas artes, ex literis, & peregrinatione, gentiumque exemplis cognitas, ad remp. referret.

Jo. Gryphiander.

XXVIII. Licet enim Unius regni ratio princeps & architectonica magis ad Oeconomiam pertineat, quàm alterius; illud tamen dubio caret, quod ea quoque regna, quorum ſtatus vel ob ſitum, vel ob vicinos æmulosve potiſſimum militia fundari videtur, œconomicis conſiliis & inventis militiam ſuam meliorem faciant. Domeſtica exempla vel ideo nequeunt

queunt omitti, quia in Chriſtiano orbe vix occurret ſimilis diſpoſitio. Quid enim magis ſuſtentat Militiam *Suecicam*, quam illa *militum per prædia ruſtica deſcriptio?* Optimumque videtur firmioris reipublicæ ſtatûs temperamentum, ſi ad utrumque tempus, Belli ac Pacis, æquali robore, opibusque inſtruatur.

XXIX. MERCATURÆ *maioris &* NEGOTIATIONUM, magna & multiplex in hanc rem virtus eſt. *Tanta eſt Mercaturæ vis*, inquit *Bornitius*, ut *ſæpe remp. ad faſtigium ſummæ potentiæ perducat; & culturam terræ, emolumento publico & privato ſuperet.* De potentiâ amplificandâ, non ambigitur, & exempla vel è Belgio obvia ſunt. Sed quæ de cultura terræ additur comparatio, cautione opus habet: Nam mercatura variis caſibus non modo imminui, ſed intercidi poteſt. Igitur maior & certior ratio publici commodi in ſtabiliori terræ variè excolendæ ſtudio reponenda eſt.

de rer. ſufficientia, tract. 3. c. 1.

XXX. Et præſtitit quidem egregiam in hoc genere operam *Iacobus Bornitius, quem modo laudavimus*, quando *de ſufficientiâ rerum in rebusp. & civitatibus procuranda, per culturam agrorum & metallorum, per opificia omnis generis, per mercaturam nauticam & terreſtrem; per miniſteria varia*, opuſculum edidit, quo nolint carere, qui ciuilia tractant ſtudia. Sed, ſicut in locos communes & titulos ſedulo colliguntur, quæ huc pertinent: ita interior hujus argumenti pars adhuc culturam expectat: ſcilicet *conſiliorum & eventuum circa has curas ſpecimina, inventa, artes.* Ex hiſtoriis & va-

 riarum

tiarum ætatum experientia, proviſuque ingeniorum in hanc quoque prudentiæ partem fœcundorum, *conſtruendo opere*, quod genium habeat, ad Regium Clypeum aſpirare dignum. Hujus confecti non modica eſſet gloria; utilitas etiam ingentior.

XXXI. MORUM ET CIVITATIS CONSTITUENDÆ REGENDÆQUE SCIENTIA, ſicut Regio muneri propria eſt, ita in Clypei Regii inſignibus pulcram & amplam figuram facit. Cumque *lectione*, *peregrinatione* & *converſatione* eam parari, plerique conſentiant: multa quidem de his ſtudiis dicta ſcriptaque ſapientum extant, ſed felicem judicare debemus Principem, qui Educatores & magiſtros nactus eſt, Indoli Regiæ ad recta & alta tendenti ſuppetiari doctos peritosque. Copia *legendorum* & meditandorum, multis vel indicibus vel conſiliis prodita eſt. Sed Studia Regum, temporibus & negotiis reipublicæ adſtricta, neque diſcurſus multos, neque diſputationum ambages deſiderant.

XXXII. Ut legat imperaturo Utilia Regium germen, idonei doctoris vox præmonſtratrix, multa commendabit, plura ſubminiſtrabit. ſciat & legerit optima, qui non præceptoris magis quàm conſiliarii operâ, apud eum fungitur, quem à varia lectione, haud raro ſumma reipublicæ ratio excludit. Deus moderetur oportet, & genius præſtigiis calliditatis non contaminatus eum virum, qui huic officio dignum os commodare debet. Ubique ſalebræ, illecebræ, tricæ: qui-

cæ: quibus Regia inſtitutio, niſi pio magnoque animo tractetur, implicatur.

XXXIII. Regiam verè curam dixeris, ſi Rex qui regnaturos genuit, deligat etiam viros idoneos, & inducat ad ſcribendum ea, quæ Regiæ diſciplinæ, ex ipſo uſu & tractatu rerum, quàm maximè videantur convenire. Non ſtatim placebunt, aut ubique valebunt omnia: ſed ex pluribus ſpeciminibus, proclivior erit, ad hanc metam via. Prudenter ac decorè Patrem Regi miſcuit, neque patrium magis quàm *Regium*, in hoc genere, *Donum* prodidit Rex Magnæ Britanniæ, in opere notiſſimo, & undique celebrato. *Jac. R. Δωρ. βασιλικ.*

XXXIV. Duo autem inprimis ex pluribus ſcilicet præcipua, ad regnandi ſcientiam abſolvendam commendare fas eſt: SACRORUM VOLUMINUM SIVE SANCTIORIS PHILOSOPHIÆ præſidium; & HISTORIARUM COGNITIONEM, tanquam pulcerrimum imperii inſtrumentum. Laudari magnopere meretur, quantum ad inſtitutum operis attinet, *Iohannis Boteri* ſtudium: qui, cum videret, multis magniſque viris non diſplicere turpem & falſam iſtam ſententiam, quaſi *Regem, ſi majeſtatem ſuam ſalvam atque incolumem velit eſſe, non oporteat, intra Evangelii fines adminiſtrationis ſuæ rationem continere*; copioſius eam opinionem refutare & ex omnium ſenſibus evellere, atque divinis oraculis primum in Regiis curis locum aſſignare aggreſſus eſt, conſcripto opere, cui titulus, *Sapientia Regia.* Neque, quicquid boni etiam ethni-

corum

eorum libri continent, alio pertinet, quàm ad tria illa, quæ fecit, capita: primo, *regna & victorias à Deo pendere*; deinde, *ea hiſce rebus conſervari, quæ res Deum nobis conciliant*; poſtremo, *hiſce everti, quibus Dei in nos ira accenditur.* Hinc eſt, quod Clypeo Regio ubique inſerta animadvertitur divinitas.

XXXV. *Hiſtoriam* quidem, omne Clypei decus & argumentum *Maro* concinnavit. Quæ hoc ipſum, quod modo dictum eſt, vel teſtatiſſime docet: cujus ſcholam, Regiam eſſe, nemo abnuat. HISTORIA TEMPORUM, mature concipienda eſt animo. Subſidia varie ſuggeruntur: inter hæc imagines ne concinnæ quidem, ſed ineptæ monſtroſæque. valde vereri aliquis poſſit, ne illa compendia, memoriæ & judicii diſpendium portendant. Cordatum eſſe debet, quicquid Regiis profectibus deſtinatur. Veteres cautè & ſobriè in omni arte memoriæ verſati ſunt, unamque omnibus prætulerunt *Exercitationem*.

Fab. Quintilian. Inſtit. orat. lib. II. c. 2.

XXXVI. HISTORIAM LOCORUM, non deſunt, quæ facilem & ſuavem reddere poſſint hodiè; & accedunt cotidie nova induſtriæ hujus meditamenta. Res digna, quæ munificentiâ Regiâ ad majora ſemper incrementa provehatur.

XXXVII. IN GENEALOGICIS, vana & vaga, temereque aſſerta vel conficta aſpernari, loco & animo excelſo dignum eſt. Hic quoque GUSTAVI ADOLPHI Magni Regia gravitas laudanda eſt, qui, licet

licet antiquiſſimâ ſtirpis Regiæ nobilitate, editus eſſet, vanitatem tamen hominis, qui originem ejus à Noacho deductam in Tabula peregrè obtulerat, merito deriſit. Et poſtquam ſagacior ætas noſtra, probationes exigere cœpit à Genealogicis, publice ſordent commenta, quibus ante quaſi auctoritas artis obtendebatur. In Regia diſciplina, non eſt nullus huic notitiæ locus. Sicuti enim inter boni Regis notas habetur, ſuum quidem genus ornare, ceteras autem familias illuſtres in ſuo Regno fovere ac tueri: ita eaſdem noſcere verum fuerit, & tali conſilio conſentaneum. cum præſertim hæc cognitio multum de Reipublicæ & regni fatis contineat.

XXXVIII. Quamvis autem Hiſtoriam omnem omnium gentium & ſæculorum perdiſcere ei convenit, qui altiſſimo loco eſt conſtitutus, *Domeſtica* tamen & propior propiorem curam meretur. Hactenus non caret laude recti judicii *Didacus Saauedra*, qui Politicam Regiam ſereniſſimo Hiſpaniarum Principi dicaturus, ſymbola ſua & exempla potiſſimum ex Hiſpanica Hiſtorica, eaque Regiâ, deſumſit. *v. Præfat. ad Pr. 1640.*

XXXIX. RERUM PUBLICARUM PRINCIPATUUM IMPERIORUMQUE TOTIUS ORBIS HISTORIAM variis linguis, operibuſque tradere aggreſſi ſunt multi. Et adhuc tamen, abſoluti operis idonei ſpecimine caremus. Nam & veterum hoc in genere curæ, *Ariſtotelis Reſpublicæ, aliaque aliorum opera* interierunt. Vix eſt res unius hominis; nec

 alterius

alterius, quàm publica munificentiâ & ſubſidiis adjuti. In hoc genere, unum ſæculum, non unam affert mutationem & varietatem. inde novæ deſcriptionis neceſſitas ſubnaſcitur.

XL. De ſuæ quiſque ætatis rebus, varij varia, Rex omnia, colligere amat. Quo in ſtudio *Relationes* quæ vulgo vocantur & emittuntur, non ſufficiunt. Ipſa publicè actorum monumenta & pignora expetuntur. Non male faciunt, qui animoſe ſumtus huic curioſitati publicè utili impendunt. Et commovit ſe duobus ferè abhinc ſæculis ea induſtria, ut Archivorum inſignium Muſeis, non domi tantum, ſed foris ubivis gentium acta, ubere inſtructu, cuſtodirentur.

XLI. Quod de domeſtica Hiſtoriâ dictum, Clypeo Æneæ æternis figuris inſculptum eſt. Hic enim, omnis Romana hiſtoria, Romanis condiſcendis artibus conſecratur: non ſine civilis judicij ſtudiique expreſſis imaginibus. Origines, incrementa, vices bonorum malorumque, uſque ad faſtigium potentiæ; intra quam fuit, ſi rectè reputes, quicquid poſtea maximum fuit.

Virg. Æn. 8.

XLII. Clarius etiam, quomodo Reipublicæ præfuturus adoleſcens debeat ſe, in tractanda hiſtoria patriâ adhibere, *Claudianus* oſtendit, qui parentis monitus ad Filium regnaturum ita exhibet:

De 4. conſul. Honor. v. 396. &c.

Interea Muſis, animus dum mollior, inſta,

Et,

Et, quæ mox imitere, legas: nec deſinat unquam
Tecum Graja loqui, tecum Romana vetuſtas.
Antiquos evolve Duces. aſſueſce futuræ
Militiæ. Latium retro te confer in ævum.
Libertas quæſita placet? mirabere Brutum.
Perfidiam damnas? Meti ſatiabere pœnis.
Triſte rigor nimius? Torquati deſpice mores.
Mors impenſa bonum? Decios venerare ruentes.
Vel ſolus, quid fortis agat, te ponte ſoluto,
Oppoſitus Cocles, Muci te flamma docebit.
Quid mora perfringat, Fabius: quid rebus in arctis
Dux gerat, oſtendet Gallorum ſtrage Camillus.
Diſcitur hinc, nullos meritis obſiſtere caſus.
Prorogat æternam feritas Tibi Punica famam,
Regule: ſucceſſus ſuperant adverſa Catonis.
Diſcitur hinc, quantum paupertas ſobria poſſit:
Pauper erat Curius, cum Reges vinceret armis.
Pauper Fabricus, cum Pyrhi ſperneret aurum.

& quæ alia ſequuntur.

XLIII. Jus DICERE POPULIS pars eſt officij Regii luculentiſſima; *Clypeo Achillis* magnificè conſignata. Quare Educatio Regia non omittere poteſt eam curam, quo Regnaturi mens DIVINI HUMANIQUE IURIS INTELLIGENTIA imbuatur. Suedica exempla non parum diſciplinæ hujus continent. Codex, nec multitudine Legum prægravis; nec paucitate mancus: Judicia, præſertim Regia Aulica, quæ vocantur, multis auctoritatis & gravitatis præſidiis ornata ac munita: Juriſconſulti ad latus Regis Revi- *Tac. 4. Annal. 38.* *Loccen. Hiſt. Suec. 1608. lib. 8.*

ſuri judicata, præſtantes. Rex Carolus IX inſtaurator & confirmator Juris Suedici æterna laude cluet. quod nova latinâ verſione accuratius explanari, inter GUSTAVI ADOLPHI Regis deſtinata erat. Brevis & facilis conſequendi & diſceptandi juris via: qualem beatis antiquitus ſæculis Poëtæ tribuunt. Nullum interim peritiæ juridicæ, alibi ad ſumma provectæ, ſubſidium deficit. Niſi feſtinandum eſſet, oſtenderemus, non ſatis bene informatum, nec ſibi conſentaneum fuiſſe *Arthurum Duck*, ubi de Suecorum legibus loquitur.

de authorit. iuris Civ. Rom. lib. 2. c. 14. n. 1. ſeqque ad fin.

XLIV. Quid abeſſe poteſt Regum Filiis in omni Regiâ inſtitutione; ſive præceptores quæruntur, ſive in convictum & comitatum aſſumuntur; quorum prudentiâ Regiæ artes tradantur inſtillenturve? Non impenſæ, non egregij miniſtri deſunt Regnis unquam, niſi quæ ruitura, fato ſuo urgentur. Sueciæ etiam domi naſcuntur incitamenta Educatoribus ad recta conſilia, Educandis ad ſummam omnis profectus laudem. Non ad exuendos ſed deligendos & fovendos magiſtros, *ſatis amplis doctoribus* ſunt *inſtructi* Reges noſtri, *majoribus ſuis* & parentibus. Ne ad longinqua eamus, quantis honoribus, præmiis, & quod his eſt amplius, favoribus præceptores ſuos & Educatores proſequebatur Rex GUSTAVUS ADOLPHUS & Regina Chriſtina, Regiarum laudum duo ſidera? Nec minus illuſtre exemplum hujus virtutis Filio in ſpem regni genito, quod ut plenus regiis moribus & artibus diutiſſime gubernet, Deum veneramur,

Tac. 14. A. 25. 5.

mur, Divus Parens reliquit. Ille *Torſtenſonium*, Martem Suedicum, quo duce, militiæ labores condidicit, parentis loco habuit; Ejuſque Filiis, poſt fata patris, invicem ſe pro patre, non verbis modo ſed factis exhibuit. Ille venerandum ſenem, *Lenæum* Archiepiſcopum, cujus librum inſtitutionis chriſtianæ Religionis deſcriptum, non avide modo perdidicerat, ſed individuum peregrinationis viaticum circumtulerat, itidem, ceu Patrem amavit, coluitque. Et quid non expectent à Filio per omnia decora patriſſante, qui nunc patrio proviſu adoleſcentiam Regis firmant, vel ut Adminiſtratores Regni Atlantes, & Senatores, vel ut Doctores, vel ut ad omnia Regi Regnoque utilia comites ac miniſtri aſſidui ac domeſtici. Nam pietas, quam Reginæ OPTIMÆ MATRI promittit Regia Filij indoles, verbis exprimi non poteſt. Extat Numus Diuæ Memoriæ ſacer, magni Regis LVDOVICI XIII Chriſtianiſſimi, anno 1617 editus, vna facie Regem ſolio inſidentem, & è regione loco honoratiore Matrem; ab altera parte iunctas Regias manus oſtentans, pulcrâ inſcriptione; VT SALOMO, SIC EGO MATREM. Probum & iure optimo nixum exemplum.

XLV. Licet autem, ut dictum eſt, vix unquam ſummæ fortunæ deſint, electiſſima Educationis Regiæ inſtrumenta & adjumenta: Suecia tamen parum intelligere videri poſſet ſua bona, niſi, ſibi ex voto & ſupra votum quodammodo contigiſſe gauderet celſiſſimarum artium copiam, quibus ad fabricandum

Clypeum, *Septentrionis Ancile*, grandibus auſpiciis, indefeſſis laboribus, pulcro ordine, mirifico bene de rep. merendi certamine, opera confertur. Non Martis, non Minervæ, non virtutis aut Conſilij nomina in Clypeis Heroicis magis celebrare aut perpetua reddere, ingenium Homeri, ſapientia Heſiodi, Eloquentia Virgilij potuit: quam veſtra vos merita, ò nomina æternitati nata, ad poſteritatem prædicabunt.

Hom. Iliad. Σ & Z. XLVI. Perficitur ergo divina arte Clypeus *magnus, firmus*, REGIUS: & *orbe*, cuncta virtutis Heroicæ auſpicia pignoraque complexo, concluditur: *Splendorem* emiſſurus, ut *Luna*, in omnes orbis partes. Succiæ Carolus, Achilles: Carolo Succia, Thetis eſt: hæc, ceu

Ovid 13. metam.

——pro nato cærula mater
Ambitioſa ſuo fuit, ut cœleſtia dona,
Artis opus tantæ, præſtanti *pectore princeps*
Indueret: quique hæc *Clypei calamina nôrit,*
Oceanum & Terras, cumque alto Sydera Cœlo.

Quem Divus Parens Clypeum geſtaverat, hoc elogio ad omnem poſteritatem auctus noſcitabitur:

Ex Ovid. ——— OBSTANTIA FATA REMOVI.
Qui aptabitur Filio, merito indicabitur
———PATRIÆ SIGNUM FATALE SALUTIS.

ap. Heſiod. XLVII. In *Herculis Clypeo Heſiodeo*, nec *penetrato*, nec

pene-

penetrabili, aliis ornamentis accedit *Concilium Deorum*, in eoq; *Phœbi Sonans Cithara*, & *Muſarum amabilis cantus.* Quod genus formæ nobilioris omiſit in eodem Herculis Clypeo deſcribendo *Quintus Calaber.* Illuſtria & Regia facta meritaque, illuſtres poſtulant ſcriptores. Igitur fovere ingenia & artes, Regij non modo conſilij ſed exempli eſt. Quamquam autem non deſint, qui hiſtoriam rerum ac temporum propiorum non ſtatuunt ſcribi oportere: eo quod rationes actus publici interiores ſine quibus hiſtoriæ Utilitas non explicatur, in ſecreto reponendæ ſint. videtur tamen adhuc ſupereſſe via hujus expediendæ difficultatis; ſi ſcribantur quidem, ſed non niſi opportuno tempore divulgentur hiſtoriæ. Præterea, nemo ſane optaret, Julium Cæſarem abſtinuiſſe manum à commemoratione rerum ſuarum, eo quod multa, ex aliis ſupplenda, aut alio habitu cognoſcenda ſunt. Sunt & hodie exempla libertatis in ſcribendo non vulgaris: ejuſque incitandæ tuendæque conſilia & artes. Quæ tamen omnia, non niſi publico conſilio proviſuque regi & adminiſtrari, nequaquam autem privatæ quamvis egregiorum virorum induſtriæ relinqui debent. Interea *Ephemerides Politicæ*, foris *Legatorum*, domi *Palatinæ* ac *ſenatoriæ*, perpetuis hiſtoriis argumentum & Materiem in Utiliſſima Archivi parte, ceu Theſaurum, reponunt ac cuſtodiunt.

XLVIII. In *AEneæ Clypeo* virgiliano, *vis Romana*, & faſtigium potentiæ, quale non eſt aliud in hiſtoriis; & Auguſtus triumphis felix, pacis artibus etiam Æn. 8.

copio-

copioſior, magna omnis prudentiæ regnatricis exempla præbent. Futura in præteritis conſignantur. nam virtutem fortuna plerumque ſequitur; neque ſpes luculentæ meſſis fallit eos, qui virtutis ſemina Regio ſolo mandant. Inſcriptum, & jam prævisum huic Clypeo carmen, Romanarum artium ſummam referens, dixeris:

Virg. 6. Æn. *Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.*

XLIX. Si ſortes Virgilianas, abſque omni ſuperſtitione, liceret captare, abeſſe vix poteſt, quin ſtatim Lector, in Sereniſſimum Regem Carolum, ad paterna & avita decora effloreſcentem, accommodaret illud divinum:

Hæ tibi erunt Artes:

Et illud, veluti auctarium adderet, quod Eurypili Clypeo, Herculis certaminibus adornato, pulcerrimum ineſt, de Heroica Regum indole, apud Poëtam:

Quint. Calab. lib. 6. paralip.

—— οὐ γάρ τι θεῶν γένος οὐρανιώνων
ἄπρηκτον τελέθει, καὶ ἀμήχανον, ἀλλά οἱ ἀλκὴ
ἕσπετ' ἀπειρεσίη, καὶ νηδύος ἔνδον ἐόντι.

—— neque enim ſoboles auguſta deorum
Ignavos motus, ceu machina tarda, capeſſit:
Robore ſed firmo iam primâ ab origine pollet.

IV.

IV.

Vſus & Virtus Regij Clypei: in negotiis belli, & Pacis: in curis & conſiliis ordinariis; & extraordinariis: domi, foriſque.

SEd jam Clypeum ſibi aptaverit Rex, & Heroicorum operum patrandorum fatale inſtrumentum circumferre cœperit. Quanta hic ſurgeret rerum ſcribendarum ſeries? quanta, in admirationem & exemplum ſine exemplo irent, Virtutis Regiæ Spectacula? Sed ſervanda eſt lex cœpti operis. igitur in paucis, ſed inſignibus, ſpeciminibus, vim & robur Clypei Regii deſignabimus.

II. Habebat Suecia *Buſiridem*, hoſpitum mactatorem. Chriſtiernus iſte fuit, qui *per ſpeciem convivij* 1520.
illuſtres optimosque viros *contractos, immanitate barbarâ trucidaverat.* Jo. Magn. hiſt. lib. 24. c. 3.
Quo diſperſo terrore, ceu fulmine afflati, ſervitute oppreſſi iacebant Sueci; appoſitis diris canibus prædæ futuri: cum GUSTAVS Primus, Magni Alcidæ functurus munere, divini & fatalis

Oppoſuit molem Clypei, texitque iacentes.

Ita ſubmota tyranni rabies & in libertatem reſurrexit Succia. Quot ille Liberator diſcrimina, quot

E à tyran-

à tyrannidis miniſtris tela immiſſa excepit clypeo impenetrabili? At quæ emiſit ipſe, certam hoſtibus cladem portendebant. Servant memoriam tantæ rei *Nummi à Guſtavo Liberatore cuſi*, cælaminibus Clypei Regii accenſendi; qui ab unâ parte ARMATI VIRI IMAGINEM, ab alterâ, DUAS SAGITTAS præferebant.

Loccen. hiſt. Suec. lib. 6.

III. Quanta IN MILITIA Guſtavi hujus fuerit DISPOSITIO, & ex diſpoſitione, regni ſecuritas veluti Clypei Regii opus emerſerit, vel Comitiorum Arhoſienſium decreta anno 1544. oſtendere queant. vbi *omne regni, provinciarum, civitatum, pagorum robur in indicem mittitur*; *ad omnes regni partes, veluti excubiæ & præſidia, munimenta, labores, conſilia diſpertiuntur*; ad exemplum ſingularis prudentiæ.

Ibid.

IV. Sicut autem, hoſtili nunquam potuit ſuccumbere dextræ tantus Heros; ita *occultis quoque inſidiis & fraudibus* fruſtra tentatus eſt. Deus erat Clypeus Guſtavi. cujus luculenta pro eo cura, quando *immanis conjuratio de Rege vel ſulphureo pulvere, vel ſicâ, vel venenis tollendo*, mirabiliter detecta in exitium conſceleratiſſimorum capitum recidit, potuit conſpici.

Ibid.

V. Quantus fuerit *in legibus ferendis*, *in moribus Cleri emendandis*, in *œconomiæ publicæ inſtitutis*, longa eſſet enumeratio. Fœdera longe lateque ad negotiationum incrementa diffudit: &, quod inter rariores curas referri debet, hic eſt, qui Europæi orbis, & præ-

ſertim

ſertim Germaniæ, potentatibus Sueciam non unis vinculis conciliavit & illigavit.

VI. Inprimis ad gloriam & perpetuitatem rei Suedicæ eximium fuit Clypei Regii argumentum, quod *in Comitiis Arboſienſibus Sueciæ regnum, quod ſuffragiis & electione antea deferebatur,* HÆREDITARIUM *factum, & ancipiti, incertæ ac ſæpe pravis aliorum cupiditatibus ac turbis opportunæ eligendi rationi tollendæ, & maximè inſignibus ac ferme incomparabilibus Guſtavi Primi Regis erga regnum ac patriam meritis remunerandis inſtituto ſuccedendi modo, ad familiam Regis Guſtavi ac mares eius hæredes ac poſteros, ſolenni lege & pacto, quod* UNIONEM HÆREDITARIAM *vocant, alligatum & adſtrictum eſt.* Dixi hoc verbis *Cl. Locceniiex hiſt. Sued.* 1544. lib. 6.

VII. Si unquam regni obtinendi modus ſummâ prudentiæ ratione, & eventu felici eſt mutatus; Succia certe legem ſucceſſionis conſtitutam, pro fatali & cœleſti pignore regni, ab eo tempore habuit. & hoc ipſo ſæculo non ſemel inſtauravit. Faxitque Deus, ut Sueciæ nunquam redeat illud tempus, quo regem magis quærere quàm ſumere debeat. Hic eſt Clypeus, quo diſſidia domi, improbæ ſpes foris depelluntur; *Clypeus Guſtavianus*, omni præſidiorum ſalutis publicæ copiâ & ornatu dives. 1604. &c.

VIII. Antequam à Guſtavidarum communi clypeo diſcedamus, non alienum fuerit mentionem ſigni Heroici facere, quo præſaga futuri Natura

Loccen. Hiſt. Succ. lib. 6. Guſtavi illius Primi *pectus rubra cruce* muniverat. Prima quaſi genethliaca vox illa extitit: *Hic Chriſtianæ religionis ſtudium, tutelam regni exiſtimabit; poſteriſque exemplum, nunquam ſine periculo negligendum, tranſmittet.* Stat in hunc diem, contra varia molimina & *rubrum librum*, aliaque pericula, rata, omini, & ſpei, & Ind. p. 416. conſilio, fides; Stabitque. quid enim non auguremur boni, ex Indole illa Regiâ, omnium Regiorum conſiliorum & operum auſpicatiſſimâ imitatrice?

IX. Nepos Guſtavi Primi ex Carolo IX. *Guſtavus Adolphus* Regium Clypeum ſuſcepit librandum adoleſcens, in ſummis rerum difficultatibus; imminentibus undique bellis: quæ paulatim, partim ut potuit, propulſavit; partim fruſtra componere tentauit: Donec, Ruſſis præſertim, fortitudine ſupra ætatem eximiâ pacē extorſit. Quanta in illo Rege virtutis fiducia? *Clypeo Regio* feliciter & decorè utitur; eo ſe, patriamque & cives tutatur, indefeſſus operis & laboris: Coronam tamen Regiam nondum capiti ſuo imponi Loccen. Hiſt. Succ. lib. 8. vult; *donec*, inquit, *fines Regni mei ab hoſtibus vindicavero*. quaſi plus in meritis Regiis, quàm in inſignibus, eſſet.

X. Inter initia regni, *vectigalia*, nervus reipublicæ, conſtituta; *res Academica*, regni præſidium, ordinata & inſtaurata; *peregrinandi*, anceps inter bona & mala, conſuetudo, iis limitibus & legibus concluſa, ne Patriæ noxia eſſe poſſet; neve hoſtiles apud gentes, hoſtiles animi ex non-animadverſo formarentur.

Quæ

Quæ, ſi magis placet Heroicum carmen, ita ſignavit eximius Poëta:

—— Redeunt arteſq; Scholæque,
Et ſtudiis nova templa patent; non præmia Muſas
Deſtituunt, ſed colla levant contemta Camœnæ,
Seq; inter Scopulos atq; invia ſaxa, lacusque
Et Dryadum ſaltus ſpectat Doctrina renaſci.
Vrbes ipſe iubet alias & mœnia condi,
Et Gothicas fulcit manſuris legibus arces.
Hic vallos operi, tum propugnacula ſignat,
Et tutos aperit portus, pulcrisque colonos
Pollicitis, placidisque levat commercia juſſis.

Barla. in Tumul. Guſtav. Adolph.

XI. Duo ſunt quæ maxime mireris in hoc Heroe: quod fundamenta reipublicæ, quæ jecit, manſerunt in veſtigio ſuo, meliorque tam *Pace*, quam *Bello* ſtatus, etiam tum duravit, imo incrementa cepit, cum in ipſo ætatis & victoriarum robore, interceptus, Infantem Regno. Filiam reliquit. Tanto facilius amplitudo regnorum attollitur, quàm incolumitas conſtituitur.

XII. Non fefellit eum fiducia venturæ ſortis, crebris ſermonibus teſtata. Cum enim amici ſæpe monerent, ne aſſiduis belli periculis caput Regium, in quo ſors cunctorum ſit, objectaret: reſpondere ſolebat: *nunquam regno, etiamſi aliquid ſibi humanitus contingat, defore propitiam Dei tutelam, & Procerum virtutem.*

XIII. Quare ſi *Clypeus Guſtavianus* denuo adornandus foret; inter præcipua ſymbola, extaret FORTVNA, & FAMA, & EGREGIORVM MINISTRORVM PEPLVS. *Fortuna* in ſeriem fœcunda. hæc eſt, quam *Fama* gentibus tradidit; & *virorum fortium* humeri continenter ſuſtinuerunt. Acceperat ipſe Rex Guſtavus Adolphus à Diuo Parente, amicos Sapientiâ pacis & virtute belli præſtantiſſimos. Sed plures ille ſuis auſpiciis, exemplis, conſuetudine fecit & reliquit tales ſucceſſoribus ſuis adjutores. Diſtrahunt intuentem illuſtria Heroum nomina, quem primum, quos primo pares nominare deceat, anceps eſt animadverſio. Ipſe Rex candidiſſimè ſuorum virtutes æſtimavit, quorundam etiam merita in futurum prævidit & vaticinatus eſt.

XIV. Talis certe ab illo tempore fuit *Regni Senatus*, ut poſteris miraculo & exemplo eſſe poſſit. Tenent *Regis Regnique in Suecia Senatores*, locum quaſi medium, quo intervallum illud inter Regem & populum, tam præclarè expletur, ut nec Regiæ poteſtati quicquam decedat, nec libertati civium ſua deſit fiducia: tanta felicitatis publicæ contemperatione; quantam optarunt potius quàm deſcripſerunt Sapientes. Hæc Chymia politica, ut ita dicamus, Clypeo Regio occultæ & arcanæ virtutis characterem impreſſit, quo longe lateque invaleſcit.

XV. Sicut, *arma*, ſunt membra militis; ita viri tam illuſtres, *Pars corporis Regij* merito habenutr. Horum

rum forti fidelique operâ totius regni utilitates & neceſſitates explicantur. *Principes huius Senatus*, antequam Rex aut Regina in ſuam tutelam perveniunt, vel, ſi Rex valetudine aut abſentia attinetur, diemue ſuum obiit, Vicem Regiam ſuſtinent, & in omnia regimen obtinent. Ita facilius conſilia & beneficia in omne corpus diſpertiuntur.

VXI. Sunt enim Iidem Collegiorum, in quæ adminiſtrationis publicæ ratio deſcribitur, capita. Quorum *Drocetus* quidem regali nomine & officio ſummum à Rege Juſtitiæ ac judiciorum præſidem agit: *Marſchus*, ſeu Archiſtrategus Militarium curarum, diſpoſitionum, legum, arbiter eſt: *Ammiralius*, ſeu Architalaſſus, omnis rei & militiæ navalis moderator audit: *Archicancellarius*, civilium negotiorum expediendorum, omnisque ſcripturæ publicæ temperandæ, auctoritate pollet: *Archithesaurarius*, Fiſci & Ærarii, ſubſidiorum regni, erogationum, compendiorum, curam gerit. Quibus accedit *Commerciorum* ordinatio & proviſio.

XVII. Horum Procerum vigili curâ, ſicut iam ante effectum eſt, ut auctoritati & potentiæ Rei Suedicæ, per infantiam & puellares annos Sereniſſimæ Reginæ CHRISTINÆ nihil decederet, multum imo accederet; ita, ut nunc quoque Divi Parentis Sceptrum & Clypeum, non ſine incremento gloriæ, maturâ ætate ſuſcipiat Rex Carolus, ſpes ſeptentrionis, eorundem ſupremorum Capitum & Munerum proviſio erit.

XVIII. *Comitia* non minimam partem Clypei, ſub cuius tutela Suecia floret, roborant. Hic collectis Regni Ordinibus primò accuratè recenſentur, quæ inde à ſuperiorum noviſſimorum Comitiorum tempore, in Repuplica euenerunt, aut decreta & acta ſunt. Refertur deinde de Republica: & ordines, in ſuo quisque Senaculo deliberant: dicuntur ſententiæ; & denique perſcriptæ recitantur: Senatoribus Regni inter Regem & Ordines conſulentibus, & conſultis; agentibusque, donec proveniat Comitiale Decretum Legis vicem ad omnes habiturum. Occaſione horum Comitiorum, omnis generis *deſideria* civium ad Regem deferuntur; & benignè excipiuntur.

XIX. Eſt & in ſubitis *conventus arctior ex omnibus Ordinibus delectorum*; cui tamen idem pondus auctoritatis ineſt, quod integris Comitiis. Neque enim tempus anni, aliaque impedimenta, ſemper ſinunt ex tam latè fuſo Regni corpore, numerum ampliorem exciri.

XX. In his & reliquis conſultandi decernendique generibus, anima conſilii, *ſecretum*, vix alibi accuratius cuſtoditur. Quo pertineant illa & iſta, belli, pacis, legationum momenta, non niſi exitu comperiri ſolet. Facilè enim occurritur iſtis conatibus, qui prænoſcuntur, antequam fiunt. Legem, certe morem prudentiæ Suedicæ dixeris, nihil inſolidum, aut ad ſummam reipublicæ parum pertinens, aut proviſis haud abunde præſidiis, aggredi.

XXI.

XXI. Sed quomodo *Clypeus Regius* ab Heroibus Septentrionis geſtatus, & à Sereniſſimo Rege CAROLO deinde geſtandus & adhibendus ſit; annalium eſt, non brevis ſcriptiunculæ, labor. Et de *prudentia Regia*, Clypei ſymbolo comprehenſa, ſuffecerit ſpecimina quædam attigiſſe potiùs, quàm commentarios inſtituiſſe.

XXII. Unum & alterum tantummodo adjiciemus. Ad Regna munienda & protegenda, auſpicatum & felix ſignum in Clypeo Regio lucet, *ſingularis Fœderum pro pace iungendorum prudentia.* Quæ in bellicas ſocietates ineuntur amicitiæ, multum ſanguinis & cladium portendunt. At vero ſancta eſt & ſalutaris fœderum ratio, quæ pro pace gentium facit. Nunquam tam bene cum rebus humanis agetur, quin pericula genti à gente immineant; quin æmulationes, metus, ſuſpiciones, animos & curas Regum exerceant. Verum ne erumpant hi motus in cruenta bella, ſub *Clypeo Regio*, non tantum inſtaurandæ ſed ſervandæ tutandæque Pacis ſecuritas convaleſcit.

XXIII. *Clypeus Fœderum* eſt, cuius conſerta robora quædam, quà fas eſt, ſignari merentur. Tempeſtiuis fœderibus efficitur, ut maxima potentia non magis formidabilis ſit quàm modica: ut Fortunæ & Ambitioni, potentiſſimis ad perturbandam gentium quietem nominibus, limites pònantur: ut amici eſſe diſcant, qui inimici eſſe mallent. Quam pulcra Pacis inventa inſunt huic prudentiæ? Bellum parare & ſan-

F guini

guini parcere; communes facere utilitates, domeſticarum virium opumque collatis in medium officiis, abſque querela & iactura ullius gentis: fidere, abſque negligentia; diffidere, abſque injuria: amicos non deſtituere, inimicos non parare: plus auctoritatis, ex certa pace, quàm gloriæ ex incerta victoria, lucrari: incrementa aliis non invidere, detrimenta domi non metuere.

XXIV. Amata Deo conſilia, quantum poſſent felicitatis párere toti Chriſtiano orbi? Quod multa non viderunt ſæcula, prope in ſpem veniret, ut Fœderum conſuetudine, Europa, amica amicorum ſuorum, nullam barbararum Chriſtianoque nomini infenſarum gentium vim vel ſentire vel expectare poſſet.

XXV. Quid potius, pii ciuis voto pro Regis Regnique ſalute congruat, quàm ſi *Clypeum Regium*, ut nemini impune laceſſendum, ita ſolis qui Pacem ſæculi & Chriſtiani orbis odiſſe poterunt, terribilem, ad poſteros celebrari exoptet? Non aliud inter Regia decora illuſtrius, quam VIRTUTIS INVICTÆ, ſed PACIFICÆ ET SOCIABILIS.

Corol-

Corollarii loco adjecta.

I.

Ariſtotelis mentem, de *Regno Barbarico* agentis (*lib. 3. polit. c. 10. & 11. aut ſecundum aliorum diſtinctionem c. 14. & 15.*) non rectè cepit & interpretatus eſt *Joannes Bodinus* (*lib. 6. de Rep. c. 5.*) reprehenſus propterea *Michaëli Piccarto in explicatione Politicorum Philoſophi.*

II.

Regna & Principatus, nihil aliud eſſe, quam merum imperium, falſo, cum aliis ſtatuit *Fernandus Vaſquius controverſiarum illuſtrium lib. 1. cap. 4. n. 1. & 2. & lib. 4. c. 1. n. 1.*

III.

Princeps ad pacem conſequendam poteſt remittere damna privatis illata, partim ſine compenſatione, partim cum compenſatione.

IV.

Præcepta negatiua fortius obligare, quam affirmativa, merito negat *Fernan-*

dus Vaſquius Illuſtr. controv. lib. 1. c. 30. n. 19. 20. 21.

V.

In quæſtione, *an populus Principem habens, leges ferre poßit*, periculosè partim, partim ex hypotheſi non conceſſâ aut concedenda, philoſophatur *Fernandus Vaſquius illuſtr. Controv. lib. 1. c. 47.*

VI.

Idem, non argumentatur valide, a lege permittente maritis cædem adulteri, ad licentiam duelli conſuetudine inducendam. *Lib. 1. c. 49. n. 1. & 4.*

VII.

Qui ſtatuunt, *nunquam puniri, quia peccatum ſit, ſed ne peccetur*; nec *Senecæ* auctoritate ſe tueri, nec materiam de pœnis, omiſſo finium uno, commodè explicare poſſunt.

1051. 4
2

97 95

1051.4

Hei 93